

Tak jsme

LOVILI JELENA

CESTA ZA NEPRAVIDELNÝM DESATERÁKEM

„Jasně, přijďte, vyrazíme na jelena. Teď zrovna troubějí,“ potěšil nás Milan Vašák, který se stará o zvěř na honitbě Kristina Hrádku v lesích nad Děčínem. Nápad **zažít na vlastní kůži to, co myslivec** absolvuje i dvakrát denně, tedy obchůzku revírem, začal dostávat přesnější obrysy. **TEXT ROSTISLAV KRIVÁNEK FOTO KLÁRA KOTZOVÁ**

V šest hodin ráno jsme stáli v lese na místě srazu a byla tma. Naproti. Milan Vašák kriticky obhlédl naše oblečení a obutí, sám pochopitelně v mysliveckém s puškou značky Blaser přes rameno, a vyrazil. Ve vlastním zájmu jsme klusali co nejbliž za ním, protože nebylo vidět zloha nic. Nějakou chvíli jsme klopýtali v úplném tichu. Pak se ozval první ptačí výkřik. „Krkavec,“ zašeptal myslivec. „Ti kolikrát pomůžou dohledat zraněného jelena. Cítí krev

na neuvěřitelnou dálku.“ Teď už je slyšet ptačí zpěv z více míst. A v tu ránu se jako kouzlem objeví stromy a cesta. V lese je najednou mlžné šero.

V lese za svítání

Svíta neuvěřitelně rychle. Za pár minut už vidíme husté chuchvalce mlhy, které tiše vzlínají z roklí. Těch je tu nespočet. „Támhle dole je Labe,“ mávne ruka v kamizole do prázdna. „Zvěř běhá po těch krkolomných stránkách až

k řece a zase zpátky. Chodí tam na jablka do zahrad v Dolním Žlebu.“

A zase je ticho špikované ptačím povykem. Les je plný pavučin, do kterých se zachytily démanty jitřní rosy. „Tak před půlhodinou tudy šli divočáci,“ šeptne pan Vašák. Hledíme usilovně pod nohy, ale nikde žádná stopa. „Vy to necítíte?“ ptá se nás nimrod. A tak zjišťujeme, že pach divokých prasat vůbec není nepříjemný, rozhodně to není žádný smrad. Je to spíš nasládlá

MYSLIVEC

JMÉNO: Milan Vašák

MYSLIVOSTÍ a lovem se zabývá už od roku 1985. V revíru honitby Kristina Hrádku se stará o zvěř, přikrmuje, pravidelně obchází les, loví. Má zkušenosti i s lovem v zahraničí, především v zauralské části Ruska, z Kamčatky si přivezl úžasnou trofej losa kamčatského, největšího parohatého zvířete na světě.

vůně podobná tlejícímu listí. Když nás pak cestou klepne přes nos znovu, připadáme si oba jako lesní znalci – jasně, divočáci. „Někteří ti kňouří mají neskutečnou sílu. Když hledají bukvice, jsou schopni odvalit i metrákové balvany,“ vyděsí lovec Kláru. „Žádný strach, prase nezaútočí, to byste na ně museli šlápnout. Maximálně bachyně, ale to by jí člověk musel brát pruhované sele před očima. Nejradši si zalezou do křoví, pokud možno trnkového, aby se k nim přes trny nikdo nedostal, a tam trčí i celý den,“ zahání Milan naše obavy.

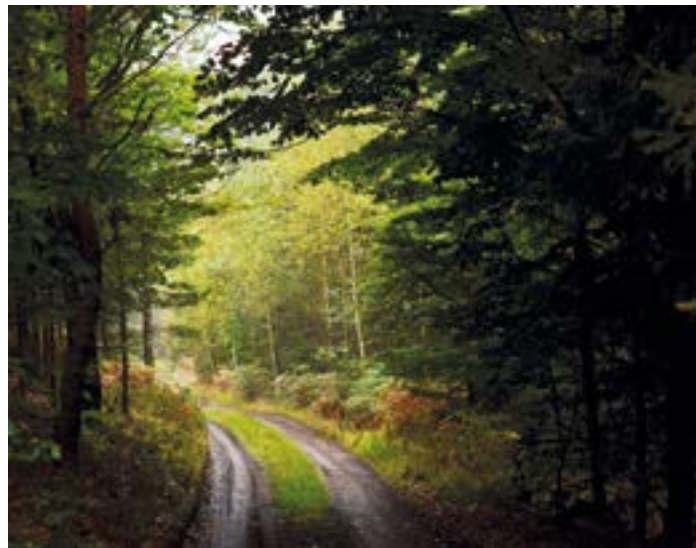
Sůl je pro vysokou základ

Míjíme krmelec. Milan jde zkontrolovat stav krmení. Přikrmuje celý rok.

V kališti u krmelce jsou zbytky jablek. „Vida, dva pytle jsou v tahu, zdá se, že jim chutnalo. Zato chlebiček jim nejede...“ ukazuje na zásobu suchého chleba v krmelci. Je tu i zásobník s kusem soli. „Sůl je pro vysokou úplný základ. Je důležitější než krmení. Doplnují si tím minerály, a když není u krmelce sůl, jsou schopni se sebrat a přesunout do jiného revíru.“ Je tu hromádka ovsa, přikrmuje se i ječmenem, senem, vojtěškou, kaštany. „Chodí sem srnčí, vysoká, prasata... I liška si sem přijde pro kus chleba, když má hlad.“ Liška že nepohrdne chlebem? Kdo by to řekl. Zvěř se zkrátka drží v té části lesa, kde je o ni postaráno.

CO BĚHÁ PO LESE

- **Jelení a srnci do českých lesů přirozeně patří.** Podobně jako ježci, kuny nebo ryši vyplňují důležitou funkci v ekosystému. Naši předci však do českých lesů vysadili další, exotické druhy: hlavně muflony, daňky a jeleny sika.
- **Několik daňků si nechal roku 1548 poslat z Vídně Ferdinand I.** Vysadil je v královské oboře (dnešní Stromovce), kde se daňkům dařilo tak, že se přemnožili. V roce 1601 byla část vypuštěna do volné přírody.
- **Odolný a nenáročný jelen sika k nám byl dovezen z Asie v 19. století.** Zabydlel se, je agresivní vůči svým spárkatým kolegům a navíc se páří s laněmi jelena evropského. Po západních Čechách běhají řádově desetitisíce jelenů sika, o jejich hybridních potomcích nemluvě.

77 Dozvídáme se, že lidi mylně mezi vysokou zařazují i srnčí, že existují kvóty stavů zvěře nebo že střílet „na komoru“ znamená mířit na plece... 44

„Brousí tady – vidíte?“ v rozbahnělé cestě se leskne voda, která vtekla do hlubokého otisku jeleního kopyta. „To je úplně čerstvý, šel tudy před chvílí. Musíme na kazatelnu.“ Chvilí trvá, než pochopíme, že kazatelna je jeden z druhů posedu, ten s uzavřenou budkou. Za chvíli už sedíme na hrubé dřevěné lavici a každý jedním okénkem zíráme do probouzejícího se lesa. Šeptáme.

Dozvídáme se, že lidi mylně mezi vysokou zařazují i srnčí, že existují kvóty stavů zvěře a lovit se smí tak, aby byla zajištěna rovnováha stavů, že střílet „na komoru“ znamená mířit na plece a že je to kumšt, protože když se kus třetí špatně, následuje štrapáce s dohledáváním. To pak nastupují psi, barvíři, kteří jsou schopni sledovat barvu, tedy krůpěje krve, dlouhé kilometry, ale stejně se jim nakonec nemusí podařit jelena najít. A taky že když se zvěř střelí do špatného místa, je maso k nepoužití a musí se vyhodit.

Cestou na říjiště

Nakonec přestaneme šeptat a mlčky sledujeme sluneční paprsky, které se vší silou snaží prorazit mlhou. A pak to přijde. Mohutný, hluboký a táhlý řev, sonorní zabučení. Rokle je ho ihned plná a ozvěna ho žene od srázu ke srázu. „Bude na říjišti,“ procedí Milan a opouští kazatelnu. Jen o chvíli později se ozve jiný, ještě intenzivnější

zvuk, který ovšem trhá uši. Dřevaři začali ranní šichtu. Pily jedou naplno. „A máme po jelenovi,“ říkám zklamaně, ale Milan mávne rukou. „Tohle? Na to jsou zvyklí, to už ani nevnímají.“ Šplháme do prudké stráně, slupka listí, kryjící mech, nám ujíždí pod nohama. Zvuky těžby dřeva slábnou. Jelen se ozve znovu, směr máme evidentně dobrý.

Jelení troubení

„Včera jsem tu po lese prováděl hraběnku Thunovou, která na Kristině Hrádku vyrůstala. Jednou za rok přijede, aby si zavzpomínala.“ Nedůvěřivě vrtím hlavou: „Tě už musí být...“ „Za pár dní jí bude devadesát. A běhá jako laňka. Má sice francouzské hole, ale jak zaslechla troubit jelena, sotva jsem jí stačil,“ usmívá se Milan. Všichni tři přičinlivě funíme do kopce.

Stráň se zlomí a my najednou kráčíme po sice kluzké, ale pohodlné cestě. Uprostřed lesa je cesta dlážděná mohutnými pravidelnými pískovcovými kvádry. „Takových je tu několik,“ vysvětluje Milan. „Říká se jim dlážděnky a kdysi je tu nechali vybudovat právě Thunové. To byli skvělí hospodáři.“

Cesta nás vede do hloubi lesa. Tu a tam v mechu zahlédneme houby, nad nimiž bychom jindy jásali, teď nás ale žene něco jiného. Slyšeli jsme troubit jelena. Že bychom byli taková dítka štěstěny, a dokonce ho i zahlédli?

Oba se s Klárou ujišťujeme, že jsme tohle zvíře ještě nikdy v životě ve volné přírodě neviděli. „Já myslím, že tam bude,“ poznamená lakonicky Milan a zastaví se. Ne, tohle ještě není říjiště, to je jen naprosto magické místo. Pár metrů před námi je kraj lesa a vykáčená paseka, která končí, jako by ji někdo odřízl. Cítíme, že tam dál je sráz a hluboké údolí, jež teď vypadá jako hrnec napěchovaný těžkou převalující se mlhou. Nejpůsobivější je, že z té prázdnoty vycházejí zvuky, hluk a hlo-moz probouzejícího se města.

„Děčín,“ vysvětluje Milan. Kdyby se mlha zvedla, viděli byste děčínský zámek, Labe, celé město – je to úžasný pohled a znají ho jen myslivci, dřevaři a zvěř. „Někdy mi připadá, že to jelení a laně vnímají taky, tu hloubku prostoru, a hlavně ty tisíce světél nočního města,“ vypráví Milan. „Už jsem tu kolikrát načapal celé stádo, jak tu stojí jako vyřezané a čučí dolů. Turisté, prostě...“ zasměje se Milan a vede nás dál.

Jedna přesná rána

Vzduch prořízne ostrý skříek. „Datel,“ utrousí Milan v chůzi a ukazuje za letícím černým krasavcem se signálně červenou čepičkou. Mlha se ne a ne zvednout, o to je ale les přízračnější. Mijíme kamennou vodárnu z devatenáctého století. Ptáme se Milana, jaké maso on osobně upřednostňuje. „Všechno. Každé má svoje. Ale musí se umět udělat. Zvěřina chce zkušenost.“ Milan náhle ztichne a zvedne ruku. Bližme se k říjišti. Dál jdeme mlčky. Po nějaké chvíli nás Milan zastaví a udělá ještě pár kroků. Opatrně se opře o strom a pomalu sundává pušku

z ramene. Nechápeme proč, ani jeden z nás nezaznamenal sebemenší pach, pohyb ani zvuk. Ale Milan Vašák ví přesně, co dělá. Snad padesát metrů před ním je rozložitá houští. A pak se větvičky dají do pohybu. Z křoví se vysune hlava ozdobená nádhernými parohy. Strne a dívá se přímo k nám. Věděli jsme, že se ozve rána, a přece jsme oba nadskočili. Dokonalá trefa. Jelen padl jak podřátý. „Aspoň netrpěl, chudák,“ šeptla Klára.

Hold desaterákovi

Pak už to bylo celkem prozaické. Přijelo terénní auto, stopadesátikilový jelen byl vytažen na korbu, odvezen k restauraci Kristin Hrádek a po vyvržení ozdoben smrkovými větvičkami. Všichni jsme kapitálnímu nepravidelnému desaterákovi, jak nás poučil náš průvodce, myslivec Milan, vzdali hold a pak už putoval do zdejší bourárny, kde bude viset, dokud maso neužraje. 44

INZERCE

Jedinečné chutě orientálních receptur

Dopřejte si jedinečný gurmánský zážitek a užijte si delikatesy prvotřídní kvality připravené z tradičních surovin ze všech koutů světa.

Voňavá citronová tráva dodává omáče nezaměnitelnou thajskou chutí.

TESCO finest

TESCO
Na všem záleží

www.tescorecepty.cz